

ISKRE

LIST OŠ FRA DIDAKA BUNTIĆA ČITLUK

ČITLUK, svibanj 2009. godine

RIJEČ UREDNIKA

Dragi čitatelji!

Evo izišlo je još jedno izdanje našeg školskog lista Iskri. Bliži se i kraj školske godine pa se toplo nadam da ste i ove godine bili marljivi i da postizete željene rezultate. Žarko želimo da i u ovom izdanju Iskri otkrijete nešto zanimljivo i poučno. No, ove godine ima i nekih promjena. Vi dobro znate da je školska knjižnica organizirala svoj rad na drugačiji način. Nekome se svidjelo, a nekome ne, ali je bitno da ste se svi naviknuli i da je bilo zadovoljstvo s vama surađivati. Promijenilo se i uredništvo našeg školskog lista. Ovo izdanje Iskri uređuje nastavnica Matija Juričić uz pomoć mladih knjižničara te učiteljice razredne nastave Anamarije Primorac i ostalih učiteljica razredne nastave te nastavnica hrvatskog jezika: S. Prusina, O. Pavlović, A. Planinić, Z. Korać, K. Ostojić i I. Martinović. Još jednom izražavam nadu da ćete uživati i u ovom izdanju Iskri te da ćete pronaći ponešto zanimljivo za sebe.

Dragi mladi čitatelji, hrabro i marljivo do završetka još jednog razreda i sretno u postizanju dobrih ocjena!

Vaša urednica

PODATCI KOJI SU NAJVAŽNIJI ZA VAS:

- Naziv lista: ISKRE
- Namijenjen: MLADIMA OD 1. DO 8. RAZREDA OSNOVNE ŠKOLE
- UREĐIVAČKI ODBOR:
- GLAVNI UREDNIK: Tanja Prskalo, učenica, VIII. d
- VODITELJICA SEKCIJE: nastavnica Matija Juričić
- ČLANOVI SEKCIJE: A. Pehar, A. Šetka, T. Prskalo, N. Pervan, N. Juričić, A. Rozić, D. Nakić, I. Prga, R. Livaja, I. Primorac
- RAVNATELJ: Marin Kapular
- PEDAGOGINJA: Ivanka Primorac
- UČITELJICE RAZREDNE NASTAVE I NASTAVNICE HRVATSKOG JEZIKA

KNJIGA MJESECA

- STRAH U ULICI LIPA

Ovo je knjiga za učenike petog razreda. Izvrstan roman za djecu hrvatskog književnika Milivoja Matošeca. Radnja romana se odvija u Ulici lipa, a glavni junaci su družina iz Ulice lipa te Mungos Nevada koji nakon mnogih međusobnih razmirica i avantura postaju prijatelji. Ovo je izvrsna knjiga za sve ljubitelje dobre zabave. Uživajte!

- DIVLJI KONJ

Divlji konj je animalistički roman predviđen za učenike šestog razreda. U njemu se prikazuje djetinjstvo, odrastanje, doživljaji i širenje životnih spoznaja jednog konja, najprije u krdu, a zatim pod vlašću različitih gospodara. Napisao ju je poznati hrvatski književnik Božidar Prosenjak. Odvažite se na čitanje i uživat ćete!

- ROMEO I JULIJA

Najpoznatija ljubavna priča svih vremena, Shakespearova drama Romeo i Julija zauzima posebno mjesto na policama naše knjižnice. Knjige su gotovo uvijek na čitanju što svjedoči o popularnosti ove priče i među učenicima naše škole. Radnja djela se odvija u malom talijanskom gradu Veroni, u kojoj žive dvije vrlo ugledne ali zavađene obitelji, Montecchi i Capuletti. Dodatni problem nastaje kad se mladi Romeo Montecchi i Julija Capuletti zaljube. Njihovi roditelji sebično ne žele ni čuti za njihovu vezu pa njihova ljubav završava tragičnom smrću mladih ljubavnika. Ako želite pročitati najveću ljubavnu priču svih vremena, ovo je knjiga za vas! Uživajte!

- MOJ TATA SPAVA S ANĐELIMA

Knjiga Moj tata spava s anđelima je roman napisan u obliku dječjeg dnevnika. Napisao ju je hrvatski književnik Stjepan Tomaš, a glavna junakinja priče je dvanaestogodišnja djevojčica Cvijeta koja umjesto svakodnevnog odlaska u školu, vrijeme provodi u vlažnom i mračnom podrumu svoje zgrade u ratom zahvaćenom Osijeku. Ona piše dnevnik o ratnim događanjima u svom gradu, sudbini mnogih svojih vršnjaka i njihovih roditelja zahvaćenih vihorom rata u Hrvatskoj devedesetih godina. Ovo je izvrsna potresna priča o djeci kojima je djetinjstvo u mnogo čemu uništeno, a nisu nizašto krivi. Obvezatno je pročitajte!

Dijana Nakić, V. d, Irena Prga, V. d

Školska knjižnica - primjedbe i pohvale

U mojoj školi postoji jedan mali kutak za sve prijatelje knjiga. Naravno, riječ je o školskoj knjižnici. Prije godinu dana ulazeći u knjižnicu, mogla sa vidjeti samo hrpa prašnjavih, starih knjiga. Kad bih tada ušla u tu prostoriju, ugledala bih sve te knjige i onda bi me obuzeo osjećaj tuge. Pogledavši u bilo koju knjigu, imala bih osjećaj kao da mi nešto govore nekim tužnim i potištenim glasom. Nisam mogla odgonetnuti o čemu je točno riječ, ali kad sam malo bolje razmislila, shvatila sam da su sve te knjige žalosne zbog prašnjavih pokrivača preko njih. Za tadašnju knjižnicu čule bi se samo razne primjedbe. Svi su znali da se tu mora nešto poduzeti. Mnogi, uključujući ravnatelja škole, učitelje, nastavnike, a i neke učenike obuzeo bi osjećaj tuge i sažaljenja zbog gomile prašnjavih književnih djela. Obuzeo bi ih i osjećaj krivnje. Zašto krivnje? Zato što su se mnoge vrijednosti, a u ovom slučaju vrijednosti knjige zanemarile. Umjesto malog kutka za prijatelje knjiga, knjižnica se pretvorila u odlagalište otpada, prašine i uzaludnih djela nekih književnika. Danas, ulazeći u tu prostoriju kao da vidim neki sasvim drugi čarobni svijet. Zahvaljujući mnogim dobrim ljudima, nastavnicima, učiteljima koji su prepoznali vrijednost književnosti, knjižnica se pretvorila u prostoriju gdje učenici bogate i hrane svoj um književnošću. Kada uđem u knjižnicu, vidim sretne i nasmiješene knjige koje i samim izgledom mame čitatelje da ih uzmu, da ih čitaju. Današnja knjižnica za mene je najljepša prostorija moje škole. Ulazeći u nju predivan je osjećaj otkrivati tajne tog čudesnog svijeta književnosti. Više nitko nema nikakvih primjedbi, nego samo pohvale. Prelijepo je imati tako lijepu i urednu knjižnicu jer čitanje knjige je kao prolazak kroz labirint, ne znaš što te na kraju čeka. Svaki učenik koji voli čitati knjige, prepoznat će velike promjene u našoj knjižnici te upoznati prave vrijednosti književnih djela. Naša knjižnica je sada pravi mali raj za sve čitatelje jer jednostavno kad uđeš u tu prostoriju, iz nje ne želiš izaći.

Tanja Prskalo, VIII. d

Povijesna osoba fra Didak Buntić

Fra Didak Buntić je rođen 9. listopada 1871. g. u Paoči, župa Gradnići, u obitelji Mije Buntića i Matije, rođene Stojić. Krsno ime mu je bilo Franjo. Osnovno školovanje završio je u svojoj rodnoj župi Gradnići (1882.-1883.). Gimnaziju je završio na Širokom Brijegu i na Humcu. Filozofiju, Teologiju i Studij klasičnih jezika završio je na sveučilištu u Innsbrucku u Austriji. Franjevac je postao 1888. g. kad je na Humcu obukao franjevački habit. Tada je svoje krsno ime Franjo promijenio u Didak. Za svećenika je zaređen u Innsbrucku 1894. g. Bio je hercegovački franjevac. Svećenici su ga izabrali za svoga provincijala 1919. g. Tu je službu vršio

do svoje smrti. Dok nije postao provincijal, fra Didak je 24 godine bio profesor latinskog i grčkog jezika u gimnaziji na Širokom Brijegu. Bio je i ravnatelj širokobriješke gimnazije od 1910. do 1919. g. Tu je gimnaziju uzdigao na visoku razinu tako da je 1918. g. dobila i pravo javnosti (priznatu maturu od strane države). Fra Didak je vodio gradnju širokobriješke crkve. Kamen temeljac blagoslovljen je 1905. g., a crkva je bila pokrivena 1910. g. On nije samo nadgledao gradnju crkve, nego je i sam zidao svojim rukama. Fra Didak je uvidio da u Hercegovini nema dovoljno škola te da je narod nepismen. Zato je odlučio pomoći mu. Najprije je poučio pojedine seljake čitanju i pisanju te ih je postavio za seoske učitelje i na taj način osnovao Seljačke škole. Za vrijeme velike gladi u Hercegovini u vremenu od 1917. do 1918. g. fra Didak je od sigurne smrti spasio tisuće izgladnjele hercegovačke djece. Naime, još 1916. g., a posebno 1917. g. u Hercegovini je vladala velika suša i glad i ljudi su umirali. Fra Didak je djecu odvezio vlakovima iz Mostara u Slavoniju i Srijem gdje su ih prihvatile i udomile obitelji iz tih krajeva. Prema službenim podacima fra Didak je iz Bosne i Hercegovine odveo 12 270 djece različitih nacionalnosti i vjeroispovijesti. Neka od te djece zauvijek su ostala u Slavoniji i Srijemu, ali većina se vratila svojim obiteljima kad je vrijeme gladi prošlo. Fra Didak se trudio da im pomogne i da zaštiti njihova često ugrožena prava. Bio je pravi odvjetnik naroda i veliki borac protiv svakog oblika nepravde. Fra Didak je umro na blagdan sv. Blaža 3. veljače 1922. g. na Čitlučkom polju. Bila mu je 51 godina. Njegovi ostaci počivaju u širokobriješkoj bazilici od 1938. g. Neka naša škola s ponosom nosi ime ovog velikana čije ime i djela žive i danas i živjet će uvijek.

Ante Zubac, VII. f

Istražili smo

SREDNJA ŠKOLA – KOJU ODABRATI

Dragi osmaši, ovaj kutak je namijenjen prvenstveno za vas, ali i za sve one učenike koji se već sada pitaju koju srednju školu odabrati. Istražili smo za vas koje srednje škole postoje u našem gradu, ali i u okolnim gradovima. Nadamo se da će vam ovaj članak barem malo pomoći pri donošenju jedne od najvažnijih odluka u vašim mladim životima. Izbor srednje škole je od velike važnosti za vašu budućnost. Koju got izabrali, lakšu ili težu, budite sigurni da će rezultati biti zadovoljavajući samo ako budete marljivi i uporni. U Srednjoškolskom centru u našem gradu imate na raspolaganju tri četverogodišnje škole: Opću gimnaziju, Ekonomsku i Turističku školu. Od trogodišnjih izdajamo Trgovačku školu i zanate. U Ljubuškom je izbor nešto veći pa pored ovih škola imate više strukovnih škola uključujući i Frizersku školu. U Mostaru pak je izbor mnogo veći pa tako imate na raspolaganju više gimnazija: opću, jezičnu, klasičnu, medicinsku školu, više strukovnih škola i usmjerenja. Ali ostaje pitanje – što izabrati? Potrebno je znati da upis u bolju školu zahtjeva i bolje rezultate. Dakle, ako želite pohađati Opću gimnaziju ili Ekonomsku školu, morate već sad postizati dobre rezultate da bi vas uopće primili. Opća

gimnazija je vrlo dobra i kvalitetna škola u kojoj ćete steći mnogo znanja iz svih predmeta i biti dobro pripremljeni za fakultet, odnosno daljnje obrazovanje. Dakle, ako mislite da je gimnazija vaš najbolji izbor, to znači da ste već sad odlučili jednog dana završiti fakultet jer bez fakulteta s ovom školom, unatoč stečenom znanju, nemate nikakvo zanimanje. Ekonomska škola vas uči ekonomiji, financijama. To je vrlo dobra strukovna škola koja vas priprema za Ekonomski fakultet i rad u tvrtkama. Matematika je izrazito važan predmet u ovoj školi. Turistička škola vas priprema za poslove vezane za turizam i ugostiteljstvo. U njoj je naglasak na učenju stranih jezika i stručnih predmeta vezanih za turizam. Medicinska škola vas priprema za rad u medicinskim ustanovama, bolnicama i ambulantama. Bitno je znati da s bilo kojom četverogodišnjom školom vi možete upisati fakultet. Također vam želim poručiti da se nemate razloga plašiti. Svaka škola je zahtjevna na svoj način, ali ako budete marljivi i uporni, ništa vam neće biti niti prezahtjevno, a niti nedostižno.

Dragi osmaši, sretno!

Mračna strana škole

Nasilje u školi

Dragi učenici!

Posljednjih mjeseci pa i godina svi smo svjedoci povećanog nasilja u školi. Jedno vrijeme čak su bili „in“ video zapisi fizičkih obračuna učenika i učenica. Učenici naše škole u nekoliko navrata su pokušali organizirati međusobne tučnjave. Međutim, to na žalost nije sve. Fizički jači i razvijeniji učenici su skloni pokazivati svoju nadmoć nad slabijima uvredama, šikaniranjem pa i udarcima. Oni pak „slabiji“ su najčešće učenici koji se po nečemu razlikuju od drugih. To su npr. djeca koja su vrlo visoka ili niska, nose naočale, bucmasta su ili izrazito mršava, oblače se skromnije od drugih, imaju loše ocjene ili su super odlikaši. Oni nikako nisu krivi zbog nasilja koje trpe. Učenici – nasilnici najčešće na takav način žele pokazati da su odrasli što nikako nisu. Možda oponašaju nekoga starijeg komu se dive ili pak ne znaju za bolje načine komuniciranja s vršnjacima. Ponekad ih netko drugi navodi na takvo ponašanje, npr. neki prijatelji. Kako got bilo, opravdanja za nasilje nema! Zapadno civilizirano društvo kojem i sami pripadamo strogo osuđuje i kažnjava nasilje, a mladi nasilnici imaju velike predispozicije da i kao odrasli ostanu takvi. Stoga, zapamtite da ovo društvo ne tolerira nasilje, nego ga strogo kažnjava. S druge strane, vi koji na žalost trpите nasilje, zapamtite da rješenja ima! No, rješenje nije odgovoriti na nasilje novim nasiljem. To vas nikako ne razlikuje od nasilnika koji vas zlostavlja. Imajte hrabrosti potražiti pomoć. Obratite se svojem učitelju, razredniku, pedagogu škole ili ravnatelju. Bilo tko od ovih osoba će vas zaštititi i pomoći vam! I škola ima svoj pravilnik o ponašanju i

kućni red, stoga budite sigurni da će nasilnici biti kažnjeni. Samo budite hrabri i prijavite nasilje. Škola treba biti mjesto gdje ćete se osjećati sigurno i zaštićeno Svako dijete ima pravo na odrastanje bez bilo kakvog oblika nasilja. Ovo vam je pravo dato rođenjem i jamči vam ga Konvencija o pravima djeteta. I posljednje: Nikad nemojte pomisliti da ste krivi za nasilje koje trpíte te da ste ga zaslužili jer to nije točno! Odvažite se i prijavite nasilje i time pokažite svoju snagu!

MODA PROLJEĆE/LJETO 2009.

Mladi vole odjeću u kojoj se osjećaju ugodno, koja naglašava njihovu individualnost, osjećaj za stil, koja je ležerna, sportska i mladenačka.

DEČKI

Muška kolekcija za proljeće/ljeto 2009. god. namijenjena je onima koji su sigurni u sebe i ne trebaju odjeću koja će od njih stvarati ono što nisu, kojima nije bed ako im je odjeća izgužvana. Tema kolekcije naglašena je kroz tiskove na majicama. Odjeća je puna praktičnih detalja po uzoru na radnu odjeću. Boje su zagasitih nijansi. Traperice su nijansirane u žute tonove. Prevladava imitacija masnih mrlja i izlomljeni blijedi efekti. Dečki, ovo ljeto duga kosa više nije in. Želite li biti u trendu, pored moderne odjeće, modernizirajte i svoje frizure.

DJEVOJČICE

Moda za djevojčice je ležerna ove sezone. Prevladavaju prirodni materijali, posebno pamuk s nadopunom – elastinom. Od boja prevladavaju žuta, zelena, crvena, narančasta i ljubičasta boja. In su lagane proljetne jakne s modnim dodatkom kapuljačom. U trendu su tenisice svih boja i oblika. Djevojčice, u trendu je duga i poluduga prirodna kosa. Dakle, nemojte joj kvariti ljepotu bez potrebnim bojanjem pa makar ono bilo kratkotrajno. Nova kolekcija proljeće/ljeto 2009. god. već vas čeka. Uživajte u njoj!

Iva Primorac, V. d

Glazbeni kutak

Rihanna

Mlada i prelijepa pjevačica andeoskog glasa Rihanna postigla je uspjeh kakav je željela pa i veći. Teško joj se bilo provući kroz stampedo poznatih i slavni osoba, ali je ipak dosegla prvo mjesto na vrhunskim top ljestvicama. Sa samo osamnaest godina napravila je duet s Yaz – om pod nazivom Umbrella i s tom pjesmom dosegla sami vrh top ljestvica. Imala je i nekih

financijskih poteškoća jer joj je netko uzimao novac s računa u banci, no ni to je nije zaustavilo u skladanju novih, još uspješnijih albuma. Good girl gone bad: Reloaded je vrlo uspješan album, prodan u čak milijun primjeraka. Rihanna je na koncertima uvijek lijepo obučena da joj čak i modni dizajneri zavide. Ona je simpatična i to što je poznata ne utječe na njeno ponašanje. Voli biti ista kao što je bila prije slave. Na top ljestvicama 2008. god. proglašena je najboljom pjevačicom i nije silazila s top ljestvica deset tjedana. Njezina je velika želja da napravi svoju modnu marku, a to će se zasigurno i ostvariti. Ova mlada diva je rođena da bude poznata!

Natalija Juričić, VII. d

Solange Knowles

Od ranog djetinjstva Solange je pjevačica baš kao i njena starija sestra Beyonce. Ali, na žalost, ona nije toliko poznata jer su svi paparazzi oduvijek usmjereni prema njenoj sestri. Ona ne žali za slavom jer zna da njena sestra ne može otići do dućana a da je njezini fanovi i novinari ne oblijeću. Drago joj je što nije toliko poznata zbog njezinog privatnog života. Malo tko zna da se Solange prošle godine rastala od Daniela Smitha te da ima četverogodišnjeg sina kojeg je rodila sa samo sedamnaest godina. Solange iza sebe ima dva glazbena albuma i nekoliko filmskih uloga, ali očito treba napraviti nešto vrlo veliko da je javnost počne doživljavati kao zvijezdu. Dok se to ne dogodi, doživljavat će je kao sestrinu kopiju zbog čega je njen prvi album i prodan u samo 120 000 primjeraka. No, Solange je ipak sa svim tim zadovoljna.

Nikolina Pervan, VII. d

IN MEMORIAM – TOŠE PROESKI

Poznati pjevač Toše Proeski rođen je 25. siječnja, 1981. god. u Makedoniji, točnije u Prilepu. Svoju pjevačku karijeru započeo je kao dječak od petnaest godina. Njegov prvi nastup bio je na teen festivalu Melfest. Bio je pjevač anđeoskog glasa koji je svojom humanošću i dobrotom osvojio mnoga srca obožavatelja diljem Balkana. Svoj prvi veliki koncert održao je 2001. god. u beogradskom Sava centru. Na hrvatsku glazbenu scenu se probio uvodnom pjesmom iz serije Zabranjena ljubav – Srce nije kamen. Duet Antonije Šole i Toše Proeskog s pjesmom Volim osmijeh tvoj proglašen je najprodavanijim singlom. Toše je također izveo duet s Tonijem Cetinskim s pjesmom Lagala nas mala. Osvojio je Grand Prix na Hrvatskom radijskom festivalu u kategoriji hrvatske urbane glazbe. Izdao je glazbeni album Igra bez granica koji trenutno boravi na vrhu top ljestvica najprodavanijih albuma u Hrvatskoj. Pjevao je na mnogim humanitarnim koncertima, drage volje pomagao djeci, a njegova pjesma This world postala je UNICEF – ova himna. Toše je još veću slavu stekao na Eurosongu 2004. god. s pjesmom Life. On je uvijek bio poznat kao nevjerojatni talent i pravi profesionalac u svom poslu. Za sebe je govorio kako postoji zbog publike, a kritike mu nisu bile važne.

TRAGIČNA SMRT

Toše Proeski je u svojoj 26. – oj godini života doživio prometnu nesreću 16. listopada, 2007. godine u kojoj je tragično izgubio svoj život. Nesreća se dogodila na autocesti za Zagreb, točnije u Novoj Gradišci. Njegov prijatelj i vozač izgubio je kontrolu nad vozilom i udario u teretni kamion. Tošina menadžerica Ljiljana Petrović zadobila je lakše tjelesne ozljede, a vozač teže, dok je Toše na mjestu poginuo. U trenutku sudara svi su u autu spavali. Toše Proeski je u Zagreb putovao kako bi finalizirao dogovore za snimanje pjesama na engleskom jeziku. Vijesti o tragičnoj smrti balkanskog slavlja proširila se po cijelom svijetu. Svi su u tuzi i nevjerici prepričavali detalje prometne nesreće. U Makedoniji je 17. listopada proglašen Danom žalosti, a u Tošinom rodnom gradu brojni Makedonci su došli odati počast ovom velikom pjevaču. Iako je anđeo otišao, njegove pjesme i djela su ostala da zauvijek svjedoče o njegovoj veličini.

Andrea Šetka, VIII. A, Anđela Rozić, VII. d

Apsolutni pobjednik - Milijunaš s ulice

Britansko – indijski film Milijunaš s ulice ove je godine podigao najviše prašine u svijetu filma. Nominiran je za deset Oscara, a na ovogodišnjoj dodjeli primio je u naručje osam zlatnih kipića. Nagrade je dobio za najboljeg redatelja (Danny Boyle), najbolji adaptirani scenarij, najbolju glazbu, pjesmu, koautora, kameru, filmsku montažu i za miksanje tona.

Film govori o mladoj i siromašnoj djeci koja se bore za svoj život i nastoje pronaći pravi put za sebe. Mladi dječak Jamal (koji ujedno igra glavnu ulogu) pronalazi svoju prvu i pravu ljubav Latiku. Teška životna borba odvodi ih na različite putove. Tražeći Latiku dopijeva na kviz Milijunaš gdje je svojom inteligencijom zadivio publiku poznavajući sve odgovore. Nakon mnogo prepreka i optužbi Jamal ipak uspijeva odgovoriti i na posljednje pitanje koje mu ujedno i mijenja život. Dobivši 20 milijuna osvojio je i nešto mnogo više – pronašao je svoju prvu i nezaboravnu ljubav Latiku.

U filmu Milijunaš s ulice ima dosta bajkovitih radnji koje su popraćene porukama „ Novac ne jamči sreću“ i „ Dobro pobjeđuje zlo“. Film izražava i veliku humanost za Indijsku djecu koja su glumila u njemu. Obećani su im stanovi i stipendije za daljnje školovanje. Milijunaš s ulice je osvojio simpatije ne samo gledatelja, nego i kritičara. Već u tri tjedna prikazivanja pogledalo ga je 80 tisuća gledatelja čime je postao najgledaniji film. Stvarni i teški život Indijske djece bila je inspiracija za ovaj film. Svakako ga pogledajte! Uživat ćete – to je sigurno!

Uloge: Dev Patel, Freida Pinto, Anil Kapoor, Saurabh Shukla

Anđela Rozić, VII. d, Andrea Šetka, VIII. a

Šale

LIST

- Zašto plavuša ujutro sjedi ispod stabla?
Čeka Jutarnji list.

KOD SUDCA

- Lujo napravio neki nered i odvedoše ga pred sudca. Pita ga sudac: Pa, što vas je dovelo ovamo? Odgovara Lujo: Dva policajca.

RASPRODAJA

- Kupujem, kupuješ, kupuje, kupujemo, kupujete, kupuju. Pita učiteljica Ivicu: Koje je to vrijeme? Ivica odgovara: Vrijeme rasprodaje.

NEPISMEN PAS

- Dva ministranta razgovaraju. Đuro: Izgubio sam psa. Slavko ga upita: Gdje si ga izgubio? Ne znam. – odgovara Đuro. Nakon tjedan dana ponovno se susretnu i Slavko upita Đuru: Jesi li pronašao psa? Nisam. – odgovara Đuro. Znam kako ćeš ga naći.- reče Slavko. – Tako da oglasiš u novinama da ga tražiš. – To ne bi ništa koristilo. – reče Đuro – Moj pas ne zna čitati.

OBITELJ

- Nakon mjesec dana zabavljanja kaže djevojka mladiću: Pa, dragi, mislim da je vrijeme da me predstaviš svojoj obitelji. – Neće moći. Žena na poslu, a djeca u školi. – kaže mladić.

BOLJI JE PRLJAV

- Nastavnik pita učenike: Iz kakvog bi tanjura jeli? Čistog ili prljavog? – Iz prljavog. – odgovori Ivan. – A zašto, Ivane? – upita nastavnik. – U čistom nema ništa. – odgovori Ivan.

Renata Livaja, V. d

Jeste li znali....

- ... da sisavci imaju crvenu krv, kukci žutu, a jastozi plavu?
- ... da su prije sedamnaest stoljeća mrkve bile ljubičaste boje?
- ... da prosječna osoba napravi oko 18 000 koraka dnevno?
- ... da se najdublji rudnik na svijetu nalazi 7 km ispod površine zemlje?
- ... da je kod čovjeka duljina stopala jednaka duljini od lakta do ručnog zgloba?
- ... da u Češkoj postoji crkva u kojoj se nalazi luster koji je napravljen od ljudskih kostiju i lubanja?
- ... da više od 50% ljudi na svijetu nikad nije obavilo telefonski razgovor?
- ... da je električnu stolicu izumio jedan zubar?
- ... da kameleon ima jezik koji je dva puta veći od njegovog tijela?
- ... da se prva četiri poteza u šahu mogu odigrati na 318 979 564 000 načina?
- ... da laganim izdizanjem nogu i ležanjem na leđima ne možete potonuti u živi pijesak?
- ... da albatros spava dok leti?

Dijana Nakić, V. d

CIVITAS

KAKO RIJEŠITI PROBLEM PUŠENJA KOD ADOLESCENATA

Ove godine naša sekcija Civitas je uzela za temu pušenje koje postaje sve veći problem današnjice. Želeći smanjiti broj pušača u sve ranijoj životnoj dobi kod vrlo mladih ljudi, a osobito kod adolescenata, odlučili smo se za temu *Utjecaj pušenja odraslih na djecu i adolescente*. Ovom temom željeli smo pokazati kakve sve posljedice donosi ta izuzetno loša navika. Djeca uče po modelu i sve svoje navike poprimaju od roditelja ili drugih odraslih koji borave u njihovoj blizini, a jedna od tih navika je na žalost i pušenje. Svoju prezentaciju smo napravili na četiri velika plakata, nas osam učenica osmog razreda radile smo intenzivno mjesecima na prikupljanju dokumentacije, pripremanju tekstova te na izradi plakata. Voditeljica naše sekcije, nastavnica Šima Ćavar, bila nam je od velike pomoći. Ne bi uspjeli bez njezinih

savjeta i uputa koje nam je neumorno upućivala iz dana u dan. Ovom prilikom joj se od srca zahvaljujemo! Za pušenje možemo reći da je to jedna vrsta opasne ovisnosti, poput droge, alkohola ili kockanja. Jeste li znali da jedna popušena cigareta skraćuje vaš život za četrnaest minuta te da jedna cigareta sadrži preko tisuću različitih, kancerogenih, kemijskih sastojaka?! Cilj našeg projekta ja da mladi ljudi, ali i vi odrasli koji još niste uspjeli reći NE cigareti, shvatite da pušenje ne donosi ništa dobro i da ozbiljno ugrožava vaše zdravlje i vaš organizam, ali ne samo vaše, nego i svih nepušača koji borave u vašoj blizini. Najnovija istraživanja pokazala su da je pasivno pušenje u mnogo čemu opasnije od aktivnog. Stoga vas molimo da nastojimo svi skupa živjeti zdravije i da odlučno i hrabro kažete veliko NE cigareti jer taj kratkotrajni užitak nije vrijedan niti vašeg zdravlja, a osobito ne vašeg života!

Ana Selak, VIII. a

ŠPORT: RUKOMET

SVJETSKO PRVENSTVO U RUKOMETU

Svjetsko prvenstvo u rukometu 2009. godine održavalo se u Hrvatskoj. Natjecanje je otvoreno u Splitu, u novoizgrađenoj Spaladium Areni 16. siječnja, 2009. god., a održavalo se u još pet hrvatskih gradova: Osijeku, Varždinu, Zadru, Poreču i Zagrebu. Finale se igralo u Zagrebu, u dvorani Arena Zagreb, 1. veljače, 2009. godine. Trećeplasirana momčad je bila Poljska koja je pobijedila europske prvake Dance dok je olimpijski prvak Francuska u finalu pobijedila Hrvatsku. Hrvatska, unatoč tome što nije postala prvakom, imala je niz pobjeda. Hrvatska je izgubila samo jednom, u već spomenutom finalu s Francuskom. Svi igrači su se trudili do kraja i ostavili dušu na terenu. Unatoč tom porazu u finalu, iako tužni, naši dečki su bili ponosni na ono što su izveli. Tisuće i tisuće navijača bodrilo ih je do kraja i uvijek će ih bodriti jer svi Hrvati znaju da je najljepše biti Hrvat kad igra Hrvatska. Iako nisu postali prvaci na ovom natjecanju, uvijek su bili i ostali prvaci u našim srcima. Svi naši igrači pokazali su se u pravom svjetlu, unatoč brojnim ozljedama i bolovima u mislima je bila samo Hrvatska! Naša reprezentacija osvojila je srebro i na to moramo biti ponosni jer samo se prisjetimo koliko je pobjeda izborila. S osmijehom na licu krenimo u nove pobjede jer znamo da će ih još mnogo biti! Hrvatska je za sve nas dio sna koji nosi zvijezdama, ona je naša morska vila i sve naše snove ostvaruje, i sada i zauvijek...

Tanja Prskalo, VIII. d

POSAO UMJETNIKA JE POSLATI SVJETLOST U DUBINU LJUDSKOG SRCA

(Ovaj rad je pobijedio na natjecanju za najbolji literarni rad u našoj školi. Učenici Nikolini Marinčić od srca iskrene čestitke!)

Poslati svjetlost u dubinu ljudskog srca je posao umjetnika, ali i svih nas jer i mi smo umjetnici, samo što to neki od nas otkriju prije, a neki kasnije, a neki nikad. Kad bismo svi darovali mali tračak svjetlosti koji je zarobljen duboko u nama, čitav bi svijet bio preplavljen svjetlošću i natopljen toplinom. Život je najveći dar koji je Bog dao čovjeku. Svi smo povezani tisućama niti. Jedan život ovisi o drugome i nijedan se život ne može razvijati bez drugoga. Želimo promijeniti svijet mijenjajući druge, ali nikako da shvatimo da trebamo promijeniti sebe, svoj način razmišljanja i svoje viđenje stvari. Ima više vrsta umjetnosti kao što su: književnost, slikarstvo, kiparstvo, glazba, likovna umjetnost,... Svaka od ovih umjetnosti krije u sebi nešto vrijedno i zanimljivo, a zadatak umjetnika je da otkriju ljudima ljepotu umjetničkog djela. Mi smo još uvijek vrlo mladi i treba nam još mnogo vremena da shvatimo kolika je uistinu vrijednost umjetnosti. Umjetnost je također Božji dar koji je skriven duboko u nama, samo ga moramo pronaći. Ovaj medeni svijet u kojem živimo prepun je umjetnika koji u svojim djelima otkrivaju smisao i ljepotu života, a isto tako otkrivaju sve ono negativno što nas svakodnevno okružuje. Na žalost, u našem svijetu sve su manje cijenjene prave vrijednosti pa je sve teže razlikovati dobro od zla, laž od istine, svjetlost od tame. Na kraju, što više razmišljam o umjetnosti i njenoj ljepoti mogu reći da u dubini mog srca već postoji svjetlost koju ću jednog dana poslati drugim ljudima. Na taj način ću dokazati da nije samo posao umjetnika slati svjetlost u dubinu ljudskog srca, nego je to posao svakog čovjeka koji osjeti svjetlost duboko u sebi kao ja sada.

Nicolina Marinčić, VIII. d

BOŽIĆ

Božić je stigao
u sjaju svom,
donio je radost
domu mom.

Božićno drvece
treperi u sjaju,
i daje radost
cijelome kraju.

Božana Ćavar, VII. e

SVETI NIKOLA

Šeste noći u prosincu
kad djeci san već dođe,
netko tiho, čak nečujno
kraj kreveta njima prođe.
I u čizme na prozoru,
ili na stolu ili na balkonu

nešto šuška, stavlja nešto
pa nestane tiho, vješto.
Ujutro kad dan zadani,
djeca svojoj čizmi trče,
a Nikola zadovoljno
svoje bijele brke frče.

Monika Dedaj, VIII. b

PROLJEĆE

Proljeće nam stiže
evo sve je bliže.
Cvijeća puno ima,
ptice pjevaju nama svima.

Medo se budi iz zimskog sna
dječica skaču radosna. Više hladno
nijeproljeće prekrasno stiglo je.

Dijana Nakić, V. d

PRIJATELJSTVO

Bilo danju ili noći,
tebi ću doći,
pomoći ti u svemu,
kad problemi krenu,
kad ti crne misli u snovima kruže,
doći ću ti jer zato prijatelji služe.
Na ovom svijetu ne treba mi ništa
više,

samo prijatelj da sa mnom diše,
samo prijatelj i ništa više.
Pokloniti nekome srce to nije teško
jer na kraju te prijatelj dočeka sa
smiješkom.
Prijateljstvo je kao biljka,
Ako se ne zalijeva, ono uvene...

Anđela Rozić, VII. d
Andrea Šetka, VIII. a

ZAVIČAJ U SRCU I U DUŠI

Rođeni smo s pogledom na kamen, njive i vinograde. Odrastamo penjući se po kamenju, diveći se plodnoj zemlji i vinogradima, osluškujući buru i jugo. Kamen nam je oslonac u životu, plodna zemlja majka koja nas hrani, a vjetar dah koji održava život. Tu smo rođeni i tu ponosno odrastamo, u krilu majke čije ime je Hercegovina. U našem zavičaju lijepo je svako godišnje doba, ali u vrijeme berbe je najljepše. Toliko radosti, šarenila, smijeha i pjesme ima samo tamo gdje je čovjekov rad i trud urodio plodom. Berba grožđa kod svakog Brotnjaka ima poseban značaj. Vinogradi su puni berača koji berući zrelo grožđe pjevaju gangu i bećarac. Svi su veseli. Taj me prizor čini sretnom. Vedrina, kako ona nebeska tako i ona duhovna rođena je ovdje u našem Brotnju. Svoju radost i sreću uvijek dijelimo s drugima ljudima. Svake godine u vrijeme berbe u mom gradu se održava manifestacija Dani berbe grožđa u Brotnju. Tom prigodom naš gradić posjete mnogi ljudi iz drugih krajeva. Lijepo je svoje zadovoljstvo i sreću podijeliti s drugima, a još je ljepše vidjeti zadovoljstvo na njihovim licima. Slučajni prolaznik bi tada moj grad opisao kao košnicu punu pčela. Rastužim se od pomisli da možda nekad neću biti dio te košnice jer život nas odvede daleko, a onda opet znam da se uvijek mogu vratiti jer tu me čeka moj netko. Pored ove manifestacije svakako je hvale vrijedna i manifestacija Dani fra Didaka Buntića koja se održava u Gradnicima. Ovu manifestaciju također posjeti mnogo ljudi. Posebnom je čini to što se okupljamo radi čovjeka koji je mnogo učinio za narod naše Hercegovine. Bio je čovjek jak duhom. Svaki dan svoga života posvetio je izgradnji boljeg naroda svoje Hercegovine. Ako znamo u kakvim uvjetima se on borio i radio za dobro naroda i išao naprijed, onda razmislimo da li mi dovoljno doprinosimo boljitku naše Hercegovine i našeg naroda. Sigurna sam da se još mnogo može učiniti za bolji i sretniji život. Imamo i dobre uvjete za to. Tu su na prvom mjestu naše obitelji koje nam pružaju toplinu, ljubav, sigurnost i utočište. Tu su naše škole u kojima nas čekaju naši učitelji koji nam žele prenijeti svoje znanje. Tu je i naša crkva i vjeroučitelji koji nam također pomažu da izrastemo u zdrave i zrele ljude. A opet, pored toga svega, tu su i problemi kojih neće biti ako nas naučite da je sve što nam dajete plod vašeg truda i muke. Želimo biti generacija od koje će mlađi naraštaji moći učiti. Želimo biti dio povijesti našeg zavičaja. Želimo biti kamenčić u zidu koji su gradile sve generacije prije nas.

Prijatelju moj, za lijep i miran san valja dobro iskoristiti dan!

Martina Zovko, VIII. d

POSAO UMJETNIKA JE SLATI SVJETLOST U DUBINU LJUDSKOG SRCA

Bez svjetlosti nema ništa jer kako bi nam bilo bez Sunca ili kad nitko ne bi ništa osjećao, ni tugu, ni radost. Tada bi svi bili hladni jedni prema drugima i svijetom bi vladala tama. Umjetnici šalju svojim djelima svjetlost u dubinu ljudske duše jer tamo ne može doprijeti obična svjetlost. U dubinu duše ne može doprijeti ni najsajjnija sunčeva zraka, ali zato put ka tamo nađe

umjetnička svjetlost, sjajnija od svih drugih, toplija i nježnija. Uvuče se kroz naše oči dok gledamo slike koje su naslikali brojni umjetnici ili se pak uvuče kroz naše uši dok slušamo glazbu ili čitamo knjige. Običan umjetnik može postati svatko, ali pravi umjetnik mora imati ono nešto što nema svatko. On mora biti vodič svjetla u našu dušu i njegovo djelo mora imati bar jedan kutić prepun dobrote i istine da svjetlost uđe i bude u njemu. Iz tog kuta umjetnost nas gradi, pravi od nas ljude, pomaže nam da koračamo kroz život. Ponekad ta svjetlost u nekome zasjaji tako jako da ga cijelog obuzme. Tada se rodi novi umjetnik, novi svjetionik koji će svojom svjetlošću uljepšavati naš mali svijet.

Matea Marković, V. d

DANI KRUHA

„Kruh naš svagdanji daj nam danas.“ – tako molimo Očenaš, molitvu koju nas je sam Krist naučio moliti. Kruh je život. U svakodnevnoj ishrani koristimo kruh ili druga peciva. Kruh je dar. To je rad ljudskih ruku. Jedno zrno, dva zrna, puno zrna pšenice stvara jedan kruh. Kad ne bi bilo kruha, zavlada bi glad jer je kruh naša osnovna hrana. Mnogo je ljudi na svijetu koji nemaju svoga kruha, npr. djeca u Africi. Svaki dan bar jedno dijete tamo umre od gladi, a neki ljudi bacaju kruh jer ga imaju i previše i misle da ga ne može nestati. Hvala dragom Bogu što mi ovdje imamo dovoljno kruha i kad bih mogla, sav svoj kruh bih podijelila gladnoj djeci u cijelom svijetu.

Kristina Soldo, VIII. A

ABECEDA

Jedan do drugoga

braća su stala

neka narasla,

a neka ostala mala.

Trideset ih je

a zajedno rođendan slave

gdje će koji sjesti

time se ne gnjave.

Ima luckastih, a i tankih

malo manje, a i malo više slatkih.

Neka šešir, a neka remen nose,

u nekih su potplate ravne, a u nekih kose.

Čim su se rodili

trebali su znati

kad će se pisat, a kad tiskat

i da kažu riječ ABECEDA

to je slavno ime njihovoga benda.

Antonia Pehar, III. c

LJUBAV

Ljubav je zvijezda
što na nebu sja.
Ljubav je radost u očima.
Kad si usamljen i tužan ti,
ljubav će ti trebati.
Ljubav je dugi san.

U ljubavi je svaki dan radostan.
Ljubav je svima potrebna,
iako ima uspona i padova.
Za pravu ljubav bori se ti,
živi do smrti pun ljubavi.

Natalija Juričić, VII. d

VOLIM TE

Volim te do zvijezda onih nekih dalekih.
Volim te do mašte one velike...
Volim te do krvi ove naše iste.
Volim te do ljubavi ove moje bistre.

Volim te u snu kada mjesec diše.
Volim te po danu kada ruka piše.
Volim te do bola, uspona i pada...
Ti zauvijek ostaješ moja ljubav i moja nada.

Ivana Škegro, VII. e

ZEKO PUTUJE

Spremao se zeko
na daleki put,
nije znao da li treba
ponijeti kaput.
Sve je stvari spremio
i zatvorio torbu,
a s kaputom nastavio
voditi borbu.
Kaput htio da putuje,
zeko tako neće,
srdito ga baci

u koš za smeće.
Prvi, a i drugi dan
zeki toplo bilo,
a već treći mu se sve
pa čak i srce sledilo.
Pao je snijeg iznenada
pa zatraži mamino krilo,
što je kaput bacio
žao mu je bilo.

Antonija Pehar III. c